

Jaarvergadering 2021 FIEN

Wanneer: **Zaterdag 16 oktober 2021**

Locatie: **Industrieel Smalspoor Museum**

Waar: **Griendtsveenstraat 140, 7887 TK Erica** (voor de ligging zie laatste pagina)

10:30 Inloop koffie / thee met krentenwegge en ontmoeten deelnemers. Mogelijkheid tot bekijken collectie in het museumgebouw.

11:00 Welkom door Hein Ruijgers, voorzitter Industrieel Smalspoor Museum.

11:05 Opening jaarvergadering door Erick Nijhof (voorzitter FIEN).

12:30 Eenvoudige doch voedzame lunch.

13:00 Aanvang rondrit met explicatie en o.a. een stop bij het de westelijk deel van de historische turfstrooiselfabriek. Tegenwoordig congrescentrum. Daarbij een korte toelichting over de toestand voor de verandering in de huidige bestemming door Geert de Weger en Hein Ruijgers. Bezoek aan de nog in originele staat verkerende oostzijde van de turfstrooiselfabriek. Tevens bezoek aan de oude locomotievenloods.

Ca. 15:30 Retour museumgebouw waarna afscheidsborrel.

Het bestuur van FIEN nodigt u graag uit om voor deze dag. Aanmelden kan door overmaking van **€ 15,00** op bankrekeningnummer **NL62RABO0142672068** ten name van penningmeester FIEN, Den Haag, graag onder vermelding van jaarvergadering FIEN 2021.

Eventuele dieetwensen aangaande de lunch ook graag vermelden!

Aanmelden graag voor 11 oktober dit in verband met de organisatie en catering.

De in 1910 gebouwde remise. Foto: ISM.

Het Industrieel Smalspoormuseum in Erica in kort bestek.

De in 1974 opgerichte Noord-Nederlandse Museum Spoorbaan (NNMS) had het idee om op het in 1972 door de Nederlandse Spoorwegen (NS) gesloten baanvak Assen – Rolde (Anderen), deel van de spoorlijn Assen – Stads kanaal, een museumspoorlijn te realiseren. Daarvoor was reeds rollend materieel verzameld. In een loods met spooraansluiting op het industrieterrein in Assen werd hieraan al gewerkt. NS vond destijds dat er al voldoende museumspoorbedrijven in Nederland waren (Museum Buurt Spoorweg, Stoomtram Hoorn Medemblik en de Veluwe Stroomtrein Maatschappij). Nog een museumspoorbaan erbij was naar hun mening niet levensvatbaar en dus niet gewenst. De spoorbaan werd dan ook opgebroken. Vanaf dat moment was de museumbaangedachte slechts op de achtergrond aanwezig. In 1983 ontdekte het bestuur wat er potentieel mogelijk was met het industrieel smalspoor op een terrein aan het Dommerskanaal in Erica, eigendom van de Griendtsveen Drentsche Landontginnings Maatschappij.

Na een bezoek in februari 1984 aan het terrein werd in september van dat jaar een pachtovereenkomst gesloten, vooreerst voor een periode van 25 jaar. En wel voor een terrein van circa 6 hectare bij de op het terrein aanwezige turfstrooiselfabrieken en met gebruik van de op het terrein staande locomotiefremise. Al het op het terrein aanwezige spoor mocht benut worden, waaronder de lijn van de fabriek naar het kantoor aan de Peelstraat. Tevens kreeg men van de Griendtsveen de beschikking over een drietal diesellocomotieven en een aantal wagens. Alles rijdende op een spoorbaan met een spoorwijdte van 900 mm.

En daarmee begint het Industrieel Smalspoor Museum (ISM)

Alle sporen, behalve die langs het kanaal, liggen op het veen en dat betekent dat er veel onderhoud noodzakelijk is omdat de spoorramen steeds weer in het de ondergrond zakken. De sporen op het veen zagen er zelfs kort na het nodige onderhoud spoedig weer uit alsof er nooit onderhoud was gepleegd maar waarop wel, sterk slingerende, treinen reden.

In 1986 werd een zelfrijdende spoorlichter getest die was geconstrueerd door een van de vrijwilligers. Een jaar later was op basis van het voorbeeld een definitief exemplaar gebouwd. Een hele verbetering voor het baanonderhoud. In de loop van de tijd werden allerlei speciaal gebouwde gereedschappen zoals een railbuiger en een kraan aan de collectie toegevoegd.

De doelstelling van het ISM is het verzamelen en opbouwen van een collectie (industrieel) smalspoor. Waarbij het niet meer alleen gaat om 900 mm maar ook om 700 en 600 mm spoorwijdte. Zelfs een monorail is aanwezig.

Het ISM zorgde niet alleen voor het materieel (locomotieven wagens en rijtuigen en de spoorbaan) maar ook voor het behoud van de te bezichtigen turfstrooiselfabriek en de remise. De losinstallatie kan ook gedemonstreerd worden.

In de loop van de jaren hebben op het hoogveen voor de remise, toen nog een weiland, verschillende tijdelijke gebouwtjes gestaan (bouwketen) waar de bezoekers zich konden laven aan de benodigde versnaperingen en waar de vrijwilligers bij elkaar konden komen.

In 1990 kreeg het ISM een leuke uitbreiding van haar inmiddels steeds groter worden materieelverzameling. Namelijk de zogenoemde 'Bisschopswagen'. Dit rijtuig werd in 1927 gebruikt toen de aartsbisschop van Utrecht, Mgr. van de Wetering, de parochie in het Amsterdamscheveld bezocht. Later werd dit rijtuig, dat als enige is voorzien van vering, door Griendtsveen ook ingezet bij bedrijfsbezoeken en excursies.

In het begin van de 21ste eeuw zijn er grote ontwikkelingen gaande binnen het ISM. Het eind van het pachtcontract begint in zicht te komen. Dus tijd om zich te beraden op de toekomst.

Dit resulteert uiteindelijk in het besluit om een nieuw museumgebouw te willen realiseren met goede voorzieningen voor bezoekers en vrijwilligers. Zo komt er een museumgedeelte een

restauratie met doeltreffende keuken, ruimtes voor bestuur en vrijwilligers maar natuurlijk ook een grote werkplaats.

In dezelfde periode moet het ISM ook het westelijk deel en de verlading van de Turfstrooiselfabriek ontruimen, tot dan de museumruimte. Gelukkig kon een huurcontract getekend worden voor ongeveer duizend vierkante meter grond aan de westzijde van het terrein. Inclusief de daarop staande kapschuur van circa 20 x 35 m². De schuur werd regendicht gemaakt en aangesloten op het spoornet. Tot 2015 was dit een prachtige maar tijdelijke opslag voor de collectie.

De voorzitter van het museum, Christiaan D. Fuller, legt uiteindelijk op 25 maart 2005 de officiële eerste steen voor de nieuwbouw. De omtrekken van het gebouw zijn dan al goed zichtbaar. Iets meer dan een jaar later, op 15 juni 2006, wordt het gebouw formeel geopend.

Het geheel is gerealiseerd met veel medewerking van de gemeente Emmen, de provincie Drenthe en natuurlijk veel eigenwerkzaamheid van de medewerkers van het museum. Van de verschillende fondsen zijn financiële bijdragen ontvangen alsmede van de Griendtsveen Drentsche Landontginnings Maatschappij.

Tijdens de bouwperiode wordt er door medewerkers van het museum hard gewerkt om de nieuwbouw aan te sluiten op het spoornet. Maar ook de inrichting van het gebouw wordt door hen verzorgd.

In de jaren daarna ontwikkelt het geheel zich steeds verder en wordt onder andere een grote locomotievenloods, waarop vele zonnepanelen, en rijtuigenloods op het terrein gebouwd.

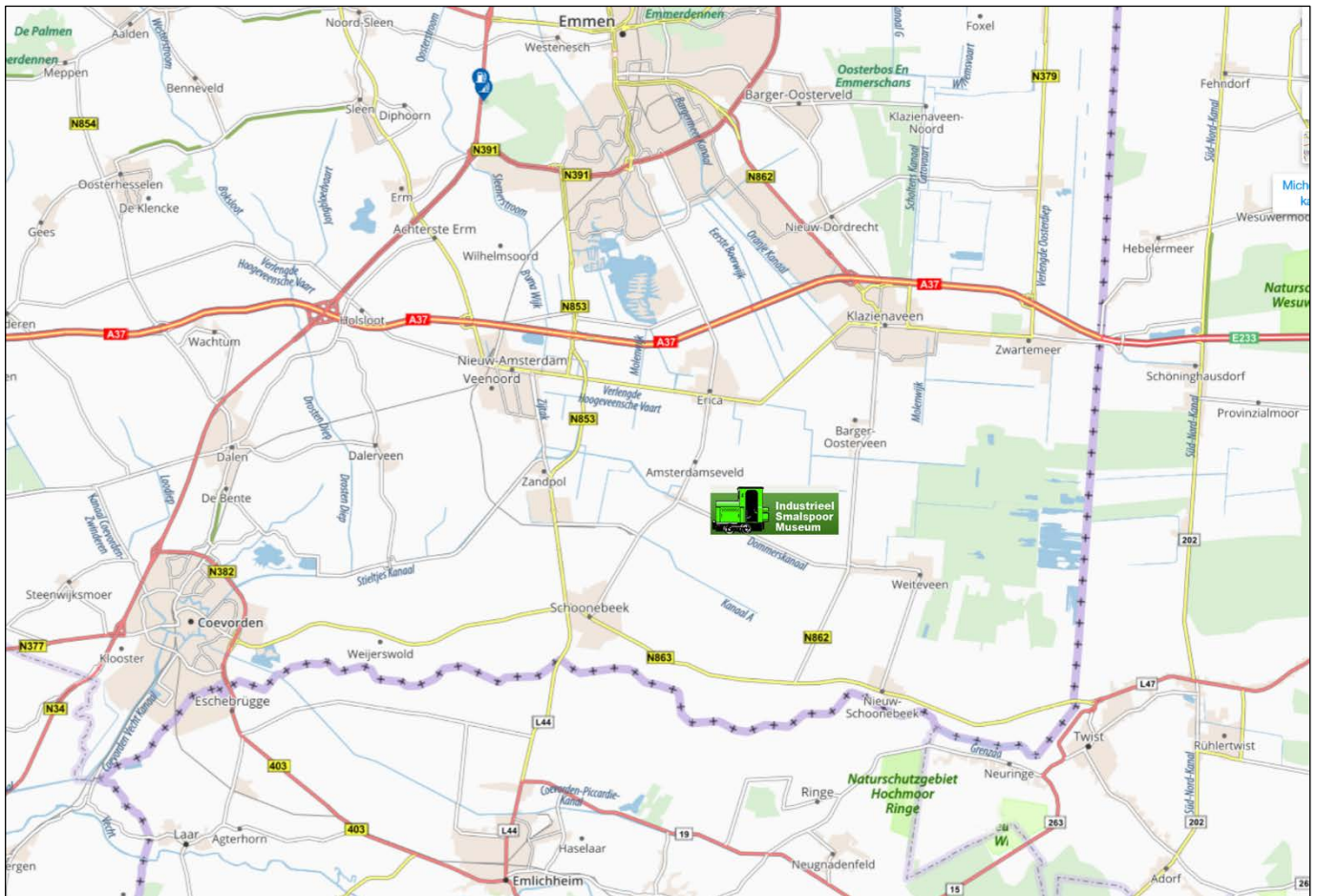
De verzameling breidt zich steeds verder uit. En dat men ook in het wereldje buiten het smalspoor goed bekend is wordt duidelijk aan het volgende voorbeeld. Sinds 1975 reed in Bosbad Hoeven in West Brabant een trein bestaande uit een diesellocomotief, een tender en drie personenwagens, uitgevoerd in 'western style' gebouwd door de firma Schwingel in Leverkusen. Juist door deze uitvoering is het een uitstekende attractie voor bijvoorbeeld kinderfeestjes. Molencaten Recreatieparken ontwikkelde een nieuw concept voor Bosbad Hoeven (tussen Roosendaal en Breda) en daar paste de trein niet meer bij. Het bedrijf ging op zoek naar een plaats waar deze trein goed bewaard kon worden en kwam uit in Erica. Met behulp defensie werd het spoor afgebroken en met zo'n acht ritten van Hoeven naar Erica getransporteerd. Inmiddels is de trein geheel gerestaureerd en wordt door het publiek erg gewaardeerd. Want het is eens een heel andere vorm van industrieel erfgoed.

GRdW 6 juli 2021

*De door Schwingel uit Leverkusen in 'western style' gebouwde trein. Een ander soort industrieel erfgoed.
Foto G.R. de Weger 19-08-2020*

Ligging Industrieel Smalspoor Museum

Bereikbaarheid met het openbaar vervoer

Het Smalspoormuseum is niet rechtstreeks met bus of trein bereikbaar. Maar vanaf NS-station Emmen-Zuid kunt u wel met de **HUBtaxi** in het Smalspoormuseum komen. De HUBtaxi voor OV-reizigers is 7 dagen per week beschikbaar tussen 07.00 en 24.00 uur. Het is een aanvulling op het reguliere openbaar vervoer en rijdt alleen op reservering.

U moet minimaal één uur van te voren reserveren.

Wacht bij het station op de taxi bij de paal met het bordje HUBtaxi..

In veel gevallen kun je niet pinnen in de regio taxi en wordt het op prijs gesteld dat je met kleingeld kunt betalen. Zie voor actuele prijzen onderstaande site of bel onderstaand nummer (richtprijs is 9 euro).

De chauffeur bepaalt de optimale route en het is mogelijk dat u de route deelt met andere passagiers.

Reist u met meerdere betalende reizigers op hetzelfde tijdstip van hetzelfde adres naar dezelfde bestemming en maakt u dit met een reservering kenbaar, dan bent u goedkoper uit. De eerste persoon betaalt het volledige tarief, de tweede t/m de achtste persoon betalen slechts de helft. De groepskorting geldt voor een groep van maximaal acht personen.

U kunt ook weer door de regiotaxi bij het museum worden opgehaald.

HUBtaxi kunt u reserveren via **0800 - 82 94 235** (Gemeente Emmen, Coevorden, Borger-Odoorn).

Adres Smalspoormuseum: Griendtsveenstraat 140, 7887 TK Erica.

Voor info over HUBtaxi: www.qbuzz.nl/GD of 0800-8294235.